

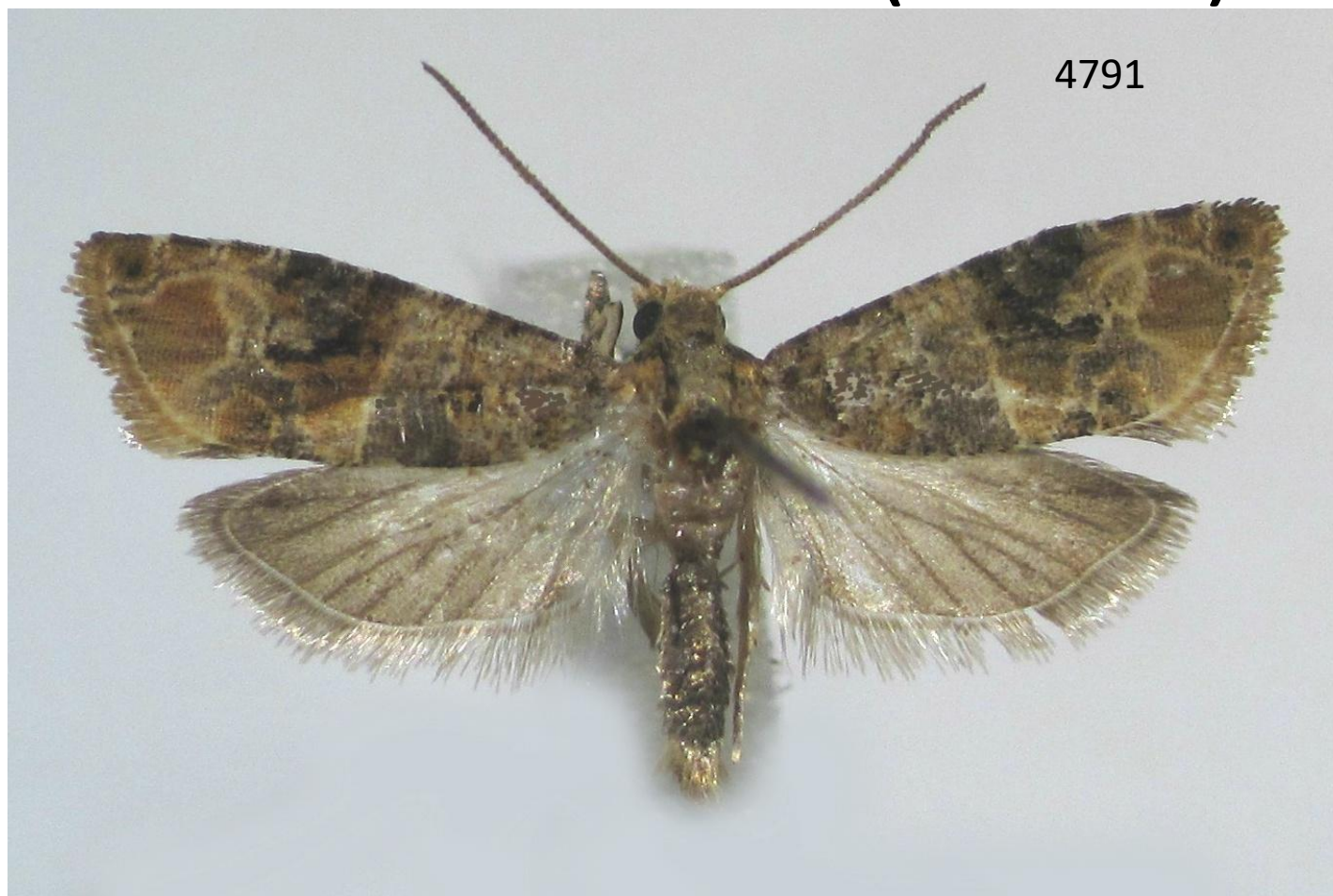
Lobesiini og Endotheriini

Lobesia

L. botrana tv., *virulenta* th. og *reliquana* i midten. *Botrana* har en brun plet med gule kanter lige før frynserne. Både *virulenta* og *botrana* virker meget spraglede, mens *reliquana* ofte virker to-farvet med lys indre halvdel af vingen. Hannen af *reliquana* (der ligner *virulenta* mest) har meget smalle bagvinger, mens bagvingerne hos de to andre arter er normale. Den grå plet forneden er trekantet hos *reliquana*, mere firkantet eller rund hos de to andre. Hunnerne har i reglen mørke bagvinger.

Lobesia botrana (D. & S.)

**Italy: Toscana, Val
d'Elsa; Barberino
16.6.2011 E.Palm**

10-17 mm. Imago kan findes om dagen flyvende omkring vindruerne, men ses oftere på lys om natten i to generationer mod nord (juni og august), op til 4 generationer mod syd (d. v. s. mere eller mindre hele sommeren).

Lobesia botrana (D. & S.)

Italy: Toscana, Val
d'Elsa; Barberino
17.6.2011 E.Palm

Larven lever i juni og august til maj i frugterne af en række planter. Der nævnes *Ligustrum*, *Berberis*, *Lonicera*, *Clematis*, *Prunus spinosa* m.v., men den er først og fremmest et alvorligt skadedyr på Vin (*Vitis vinifera*).

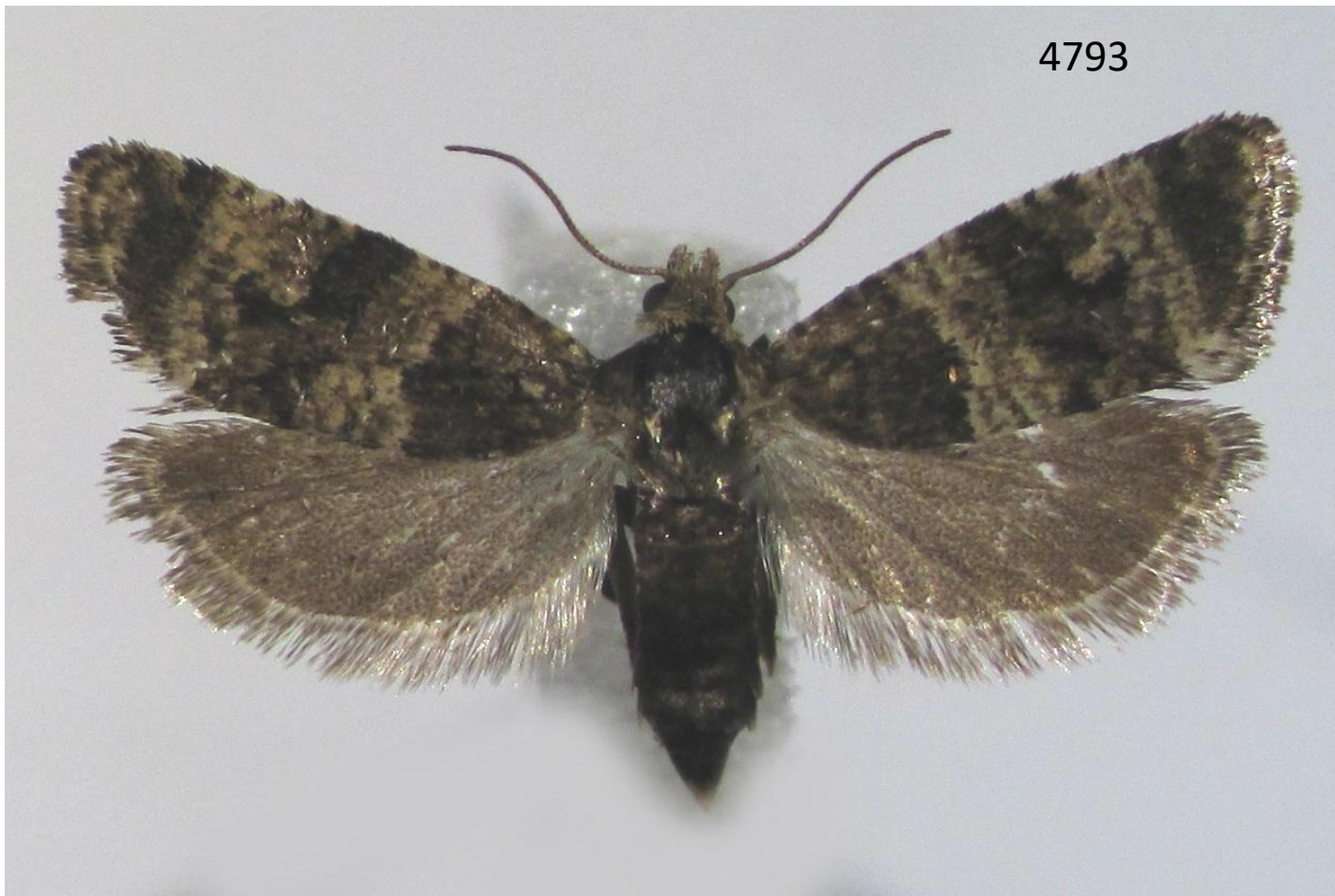
Lobesia botrana (D. & S.)

Dania NWZ
Føllenslev
12.7.2005 E. Palm

Normalt kan arten ikke leve i Danmark, men der er fundet flere eksemplarer, bl.a. det viste som er taget på lys en km fra en vinmark. Det er en Palæarktisk art som er kendt fra England til Japan men mangler i det egentlige Nordeuropa.

Lobesia abscisana (Dbld.)

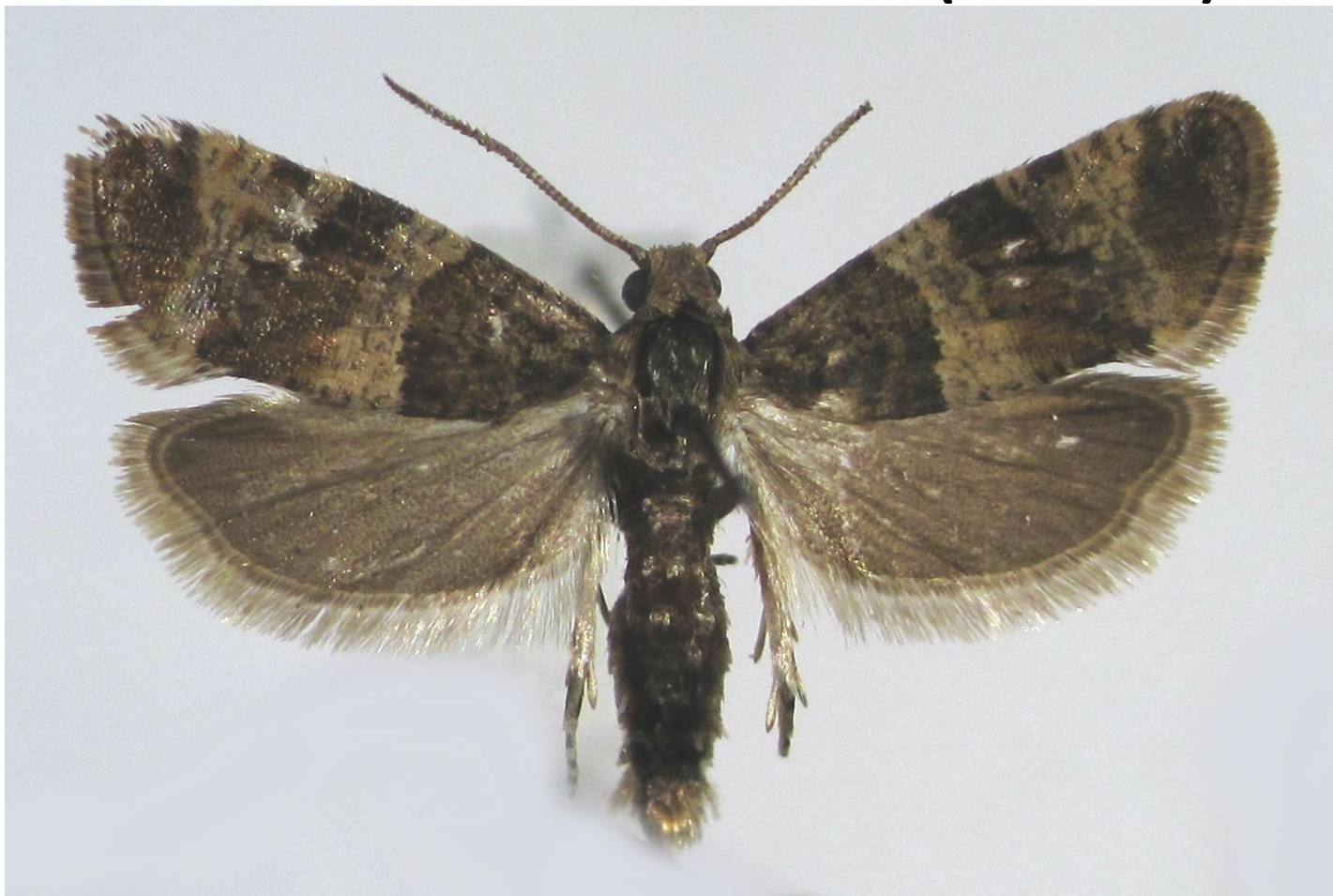
Dania: NWZ:

Nekselø.

31.5.1982 E.Palm

10-13 mm. Imago er aktiv fra om eftermiddagen og kommer jævnligt til lys også langt fra habitaterne fra sidst i maj til først i juni og igen i sidst i juli til midt i august. Den holder til i grøftekanter og på ruderatmarker.

Lobesia abscisana (Dbld.)

Dania: SJ:Kogsbøl
Mose e.la.25.6.80, kl.
13.7.1980.E.Palm
***Cardium* sp.**

Larven lever i topskuddene af forskellige Tidsler, fortrinsvis *Carduus crispus* og *Cirsium arvense*. Besynderligt er det, at Razowski ikke nævner tidsler, men en række andre lave planter. Måske en forveksling?

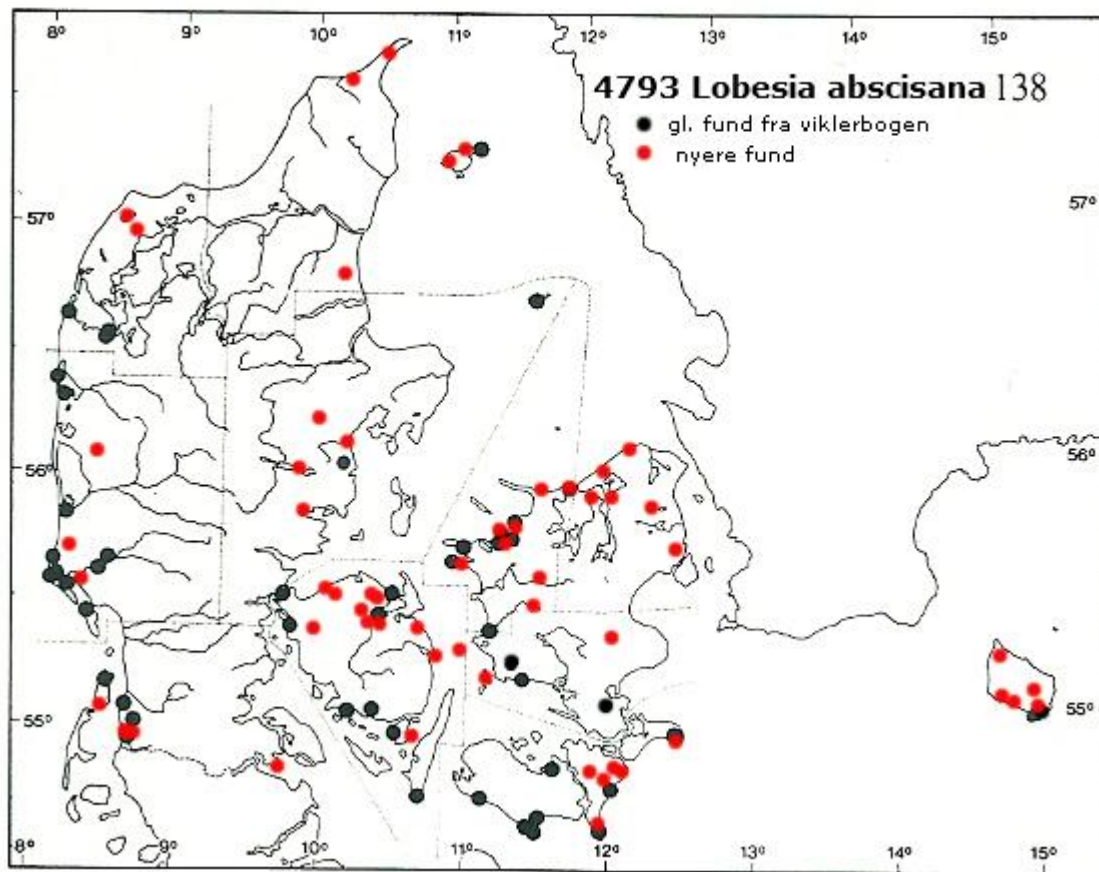
Lobesia abscisana (Dblld.)

Dania: F:Stenodde
Tåsinge
31.7.1984 E.Palm

Hunnen har kortere antenner end hannen. Arten er relativt nyindvandret.

Lobesia abscisana (Dbld.)

Vesteuropa til det vestlige Sibirien. Nordgrænsen går gennem det sydlige Skandinavien, Baltikum etc. I Danmark er indvandringen sket fra sydvest (det første fund i 1967) og nu er hele landet erobret. Den forekommer nu hist og her i hele landet, somme steder talrigt.

Lobesia euphorbiana (Freyer)

- Arten er fundet i det sydligste Finland og Estland. Der er dog ingen verificerede fund i Tyskland. Den ligner *abscisana* og lever i spundne skudspidser af *Euphorbia palustris*.

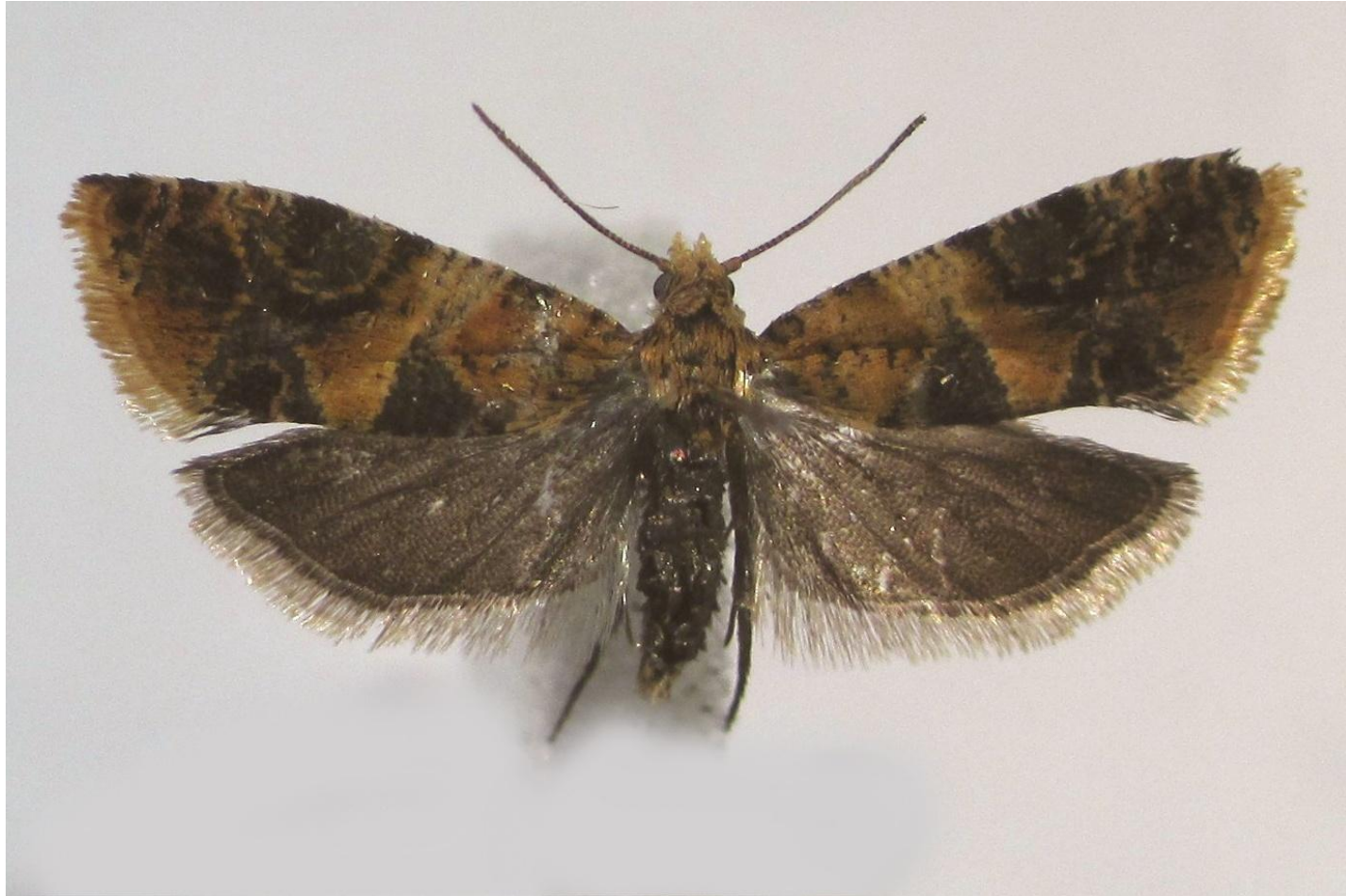
Lobesia reliquana (Hb.)

Dania: SJ, MF99
Tingdal Plt., MF79
9.6.2015 E.Palm

11-12 mm. Imago flyver livligt over egne både om formiddagen og sidst på eftermiddagen fra sidst i maj til først i juli. Den holder til hvor der er eg, gerne omkring enkeltstående træer eller egepur.

Lobesia reliquana (Hb.)

Dania: SJ, MF79
Tingdal Plt
1.6.2014 E.Palm

Der opregnes en længere liste af foderplanter, men der er ingen tvivl om, at larven i Danmark lever på Eg (*Quercus*). Den overvintrer indtil april i en kokon. Arten forekommer fra Europa til Japan. Nordgrænsen går gennem det sydlige Norge, Sverige og allersydligste Finland. Den er almindelig i hele Danmark.

Lobesia virulenta Bae & Komai

DANIA, SJ ; MG91
Lindet Skov
17.6.2017 E.Palm

11-12 mm. Imago er aktiv i solen sidst på dagen. Den kan findes siddende på birkeblade (somme tider i parring) eller flyve omkring trætoppene i juni til først i juli. Arten holder til i birkeskove og birkemoser.

Lobesia virulenta Bae & Komai

Dania: LFM:
Mellemskov
15.6.2000 E. Palm

Larven er ukendt, men der kan ikke være tvivl om, at den lever på Birk (*Betula*) i hvert fald i Danmark. Svensson nævner også Bævreasp som mulig foderplante.

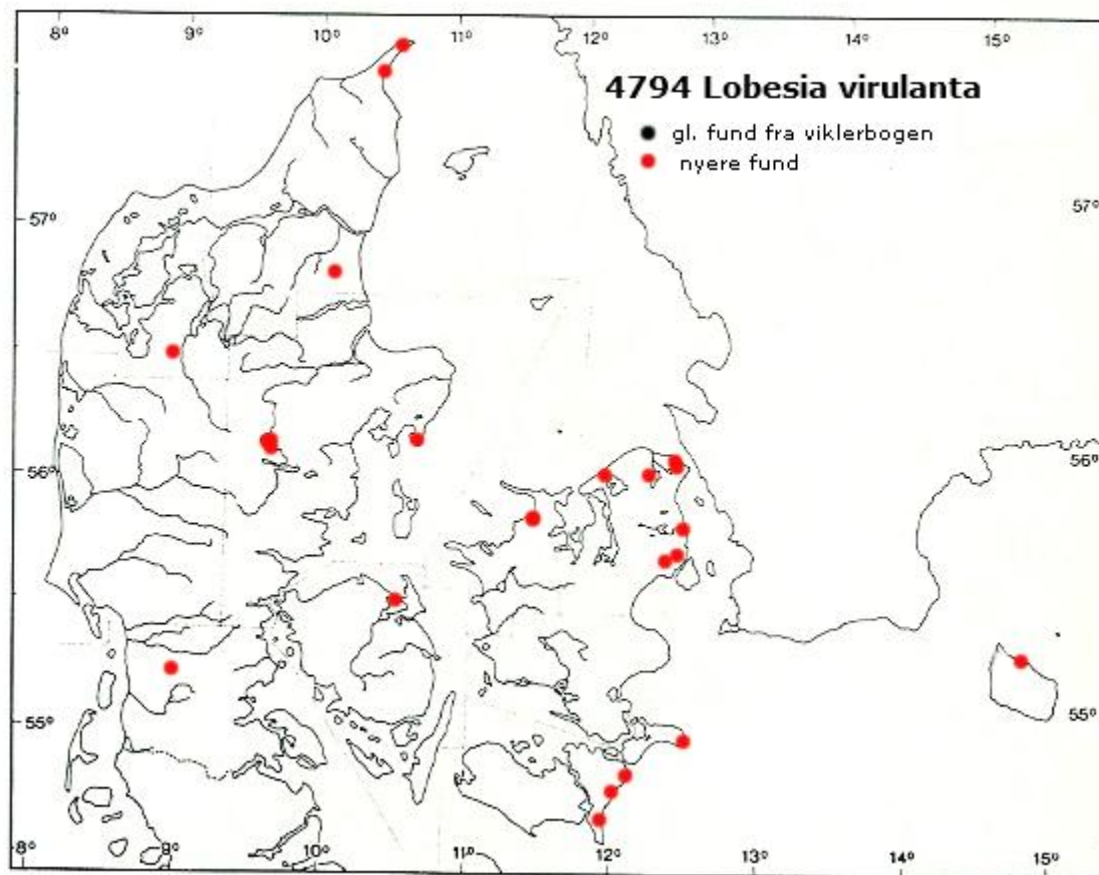
Lobesia virulenta Bae & Komai

Hannen, som ligner *reliquana* mest, kan kendes på de lyse, normale bagvinger.

DANIA:NWZ, PG59
Jyderup Skov Vig
2.6.2011 E.Palm

Lobesia virulenta Bae & Komai

Tidligere sammenblandet med *reliquana* og derfor er udbredelsen dårlig kendt. I Europa er den noteret fra Skandinavien, Polen og Slovakiet og – i en anden underart (formentlig en anden art i det hele taget) - fra Korea og Japan. I Danmark er arten sjælden og man får sjældent mere end et eksemplar på en tur, men arten er efterhånden fundet i næsten hele landet.

Lobesia bicinctana (Dup.)

4797

Dania: NWZ:Klint
10.6.1976 E.Palm

9-14 mm. Imago er aktiv sidst på dagen omkring foderplanterne i fra midt i maj til midt i juni og igen partielt sidst i juli og allerførst i august. I Danmark flyver den først og fremmest på strandenge, men i Sverige også på bjergenge.

Lobesia bicinctana (Dup.)

Dania: NWZ:
Kongsøre Skov
6.6.1980 E.Palm

Larven lever i topskuddet af Sct. Hansurt (*Sedum telephium*) i juli. 2. generation overvintrer, men er endnu ikke fundet som larve. Hannemann nævner - og "Bestimmungshilfe" viser - klækkede eksemplarer fra Løg (*Allium*). Arten er klækket mange gange fra Danmark.

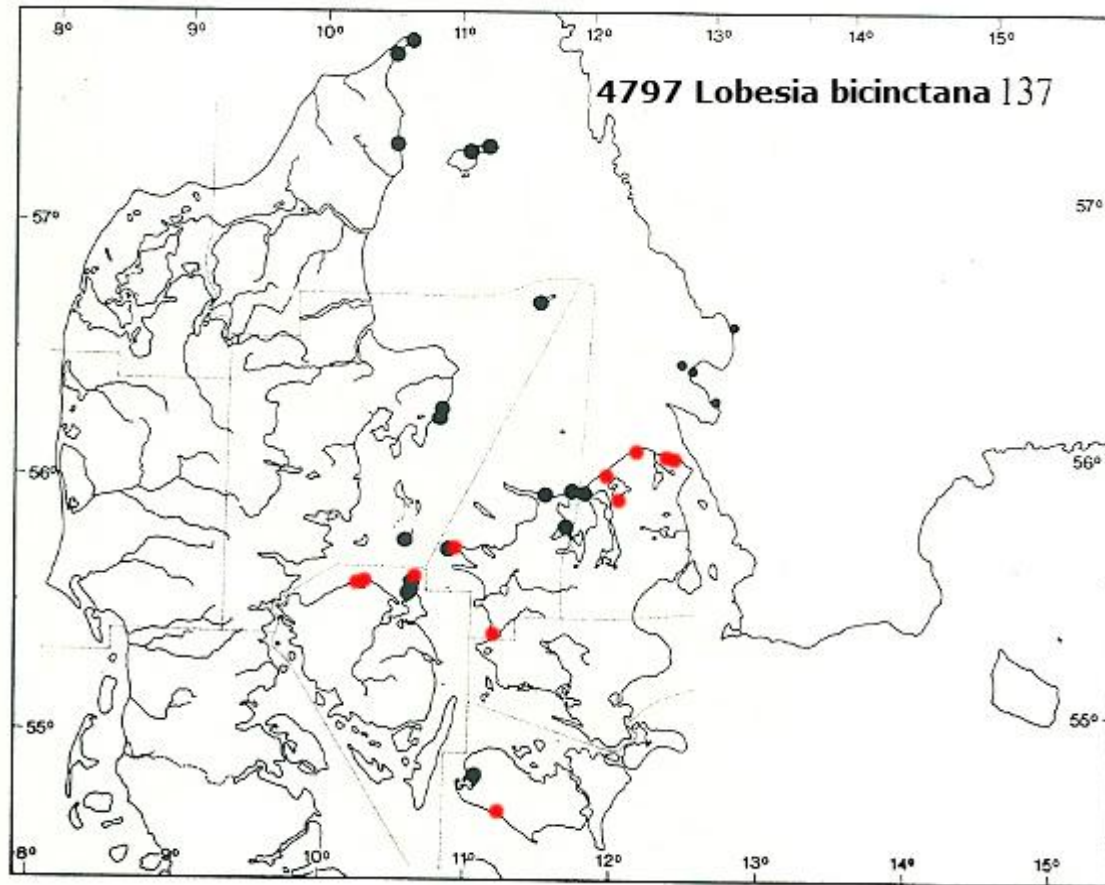
Lobesia bicinctana (Dup.)

Fra Europa til Japan, men med huller i udbredelsen og mulig forveksling med *artemisiana*.

Dania: NWZ:
Ulstrup/Røsnæs
24.5.1991 E.Palm

Lobesia bicinctana (Dup.)

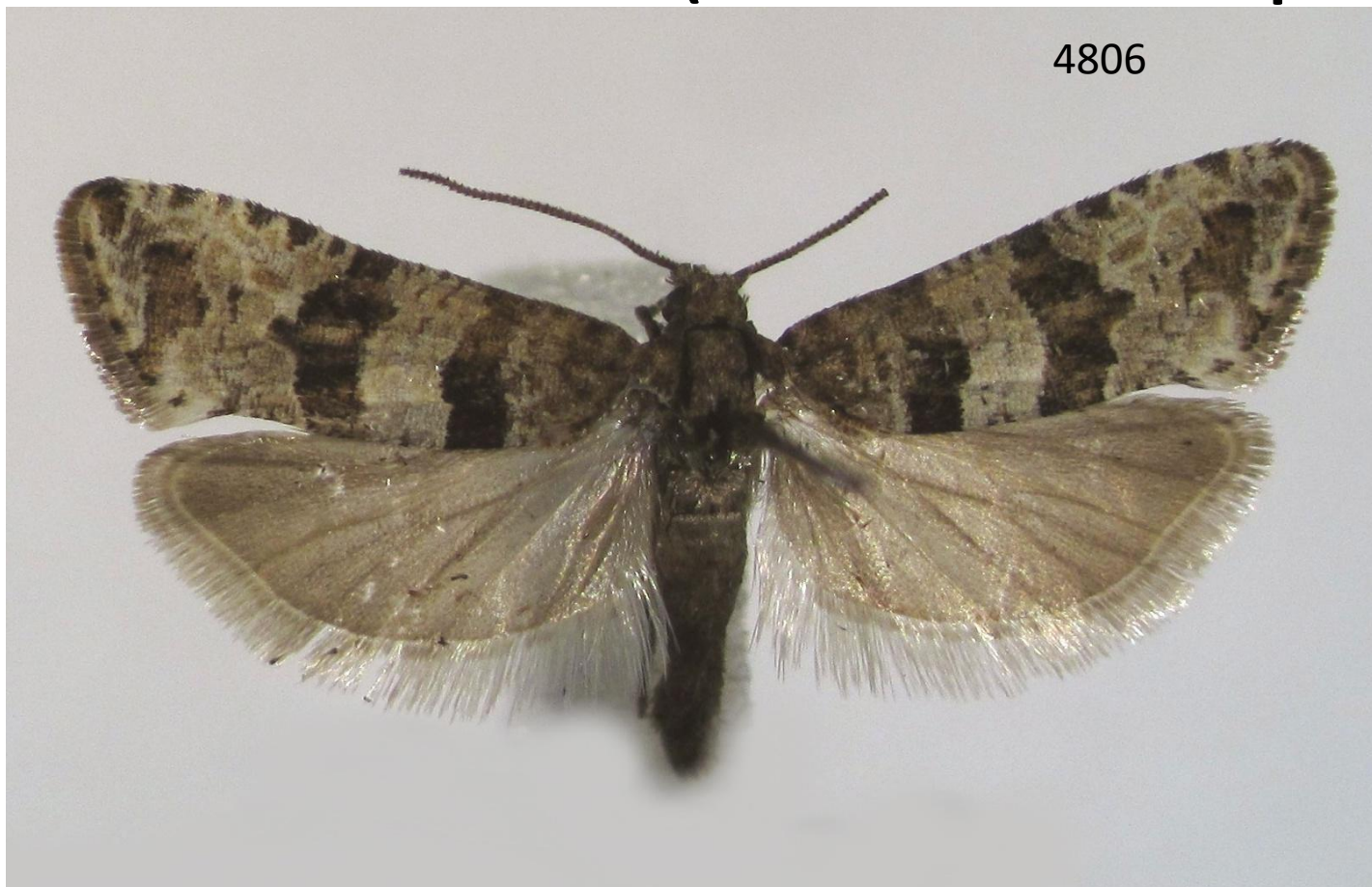
I Europa mangler arten mod vest (Portugal, Holland, de Britiske Øer). Nordgrænsen går gennem det allersydligste Norge, Mellemsverige og det sydlige Finland. Den kendes også fra Estland, men ikke i øvrigt i Baltikum. I Danmark er arten først opdaget i 1971. Den er normalt sjælden og meget pletvist forekommende, men den kan ind i mellem træffes i antal på lokaliteterne. I Tyskland kun helt mod syd i Baden-Württemberg og Bayern.

Lobesia artemisiana (Z.)

9-12 mm. Imago flyver sidst på dagen i to generationer i maj-juni og juli-august. Larven lever på en række lave planter fra de åbne land: *Echium*, *Anchusa*, *Allium*, *Artemisia*, *Origanum*, *Odonites* i juni og august-september. Arten kendes fra Europa (undtagen De Britiske Øer og Skandinavien) til Lilleasien. Vidt udbredt i Sydeuropa. Nærmeste findested er Lithauen og Nordrhein-Westfalen.

Lobesia littoralis (Wwd. & Hmpshr.)

Dania: NWZ Gni-
ben/ Sj. Odde
11.6.2000 E. Palm

11-15 mm. Imago er aktiv sidst på dagen. Hvis man kætser foderplanten kan man somme tider få et eksemplar i nettet som har siddet i blomsten. Den kommer også lejlighedsvis til lys. Arten holder til på tørre (gerne saltprægede) enge. I moderne tider langs motorvejene. Også langs kysterne. Den flyver i to generationer i juni og august.

Lobesia littoralis (Wwd. & Hmpfr.)

Dania: NEJ, NJ78 Larven lever i rod og stilk af Engelskgræs (*Armeria*) i maj og i blomster og
Tannisby • frø i juli.
31.5.2018 E.Palm

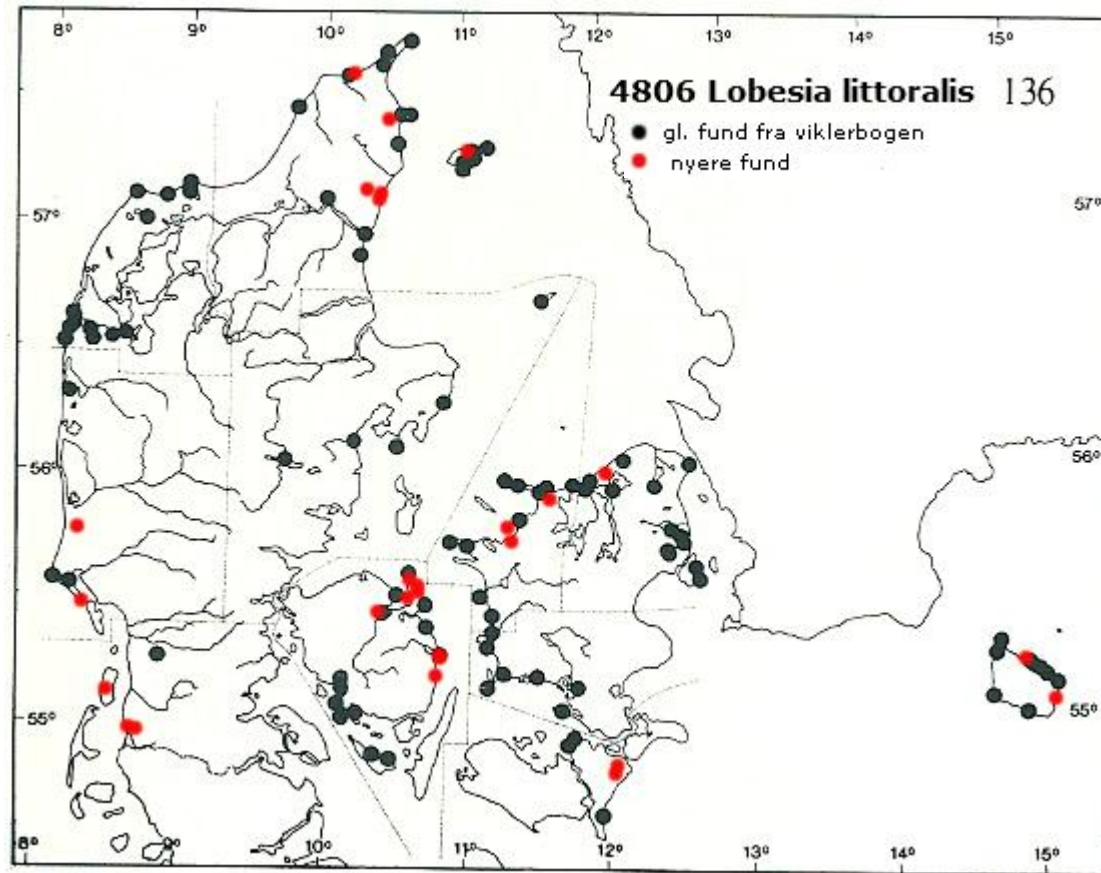
Lobesia littoralis (Wwd. & Hmpfr.)

Dania: SJ, MF79
Tingdal, Galgevej
27.7.2014 E.Palm

Hunnen er lidt mere spidsvinge og har lidt mørkere bagvinger.

Lobesia littoralis (Wwd. & Hmpfr.)

Udbredt langs Europas kyster, Nordafrika og Lilleasien. Også Færøerne og Island. I Skandinavien kun langs kysterne i det sydlige Norge og Sverige. Ingen fund i Finland eller Baltikum. I Danmark er arten udbredt og almindelig langs nord- og vestkysterne, i det nordlige og vestlige Jylland også indenlands på de magre jorde eller langs de saltede veje. Der er afgjort flest i Jylland.

Endothenia

E. gentianaena t.v., *oblongana* (de 2 i midten) og *marginana* t.h. Alle 3 arter varierer temmelig meget både i størrelse og tegning, men *gentianaena* er som regel større end de øvrige og dorsalpletten tydelig hvidkantet. Kantpletten 2/5 inde på forvingen er ofte svag hos *gentianaena*. Hos både *gentianaena* og *oblongana* er bagvingerne mørke hos begge køn, ligesom hunnen af *marginana*, men *marginana* er ofte tydelig mindre end de andre. Hos *marginana* er dorsalpletten ofte forsvundet, mens den næsten altid er til stede hos *oblongana*. Indenfor Danmarks grænser giver findestedet også et praj om bestemmelsen. I det sydlige Danmark er det *oblongana* man finder, i det nordlige *marginana*, men i Nordsjælland findes begge arter og der vil ofte være hunner som ikke kan bestemmes med 100 % sikkerhed visuelt.

Endothenia gentianaeana(Hb.)

France (12) Aveyron
La Bastide-Pradines
e.la. 20.6.10, *Dipsacus*
kl.29.6.2010 E.Palm

15-20 mm. Imago er ikke meget flyvende, men kan findes omkring foderplanten sidst på eftermiddagen fra sidst i maj til først i august, formentlig i 2 overlappende generationer. Den hører til på enge og ruderater.

Endothenia gentianaeana(Hb.)

France (12) Aveyron
La Bastide-Pradines
e.la. 20.6.10, *Dipsacus*
kl.8.7.2010 E.Palm

Larven har jeg selv fundet i juni i stænglen lige under frugten på Kartebolle (*Dipsacus fullum*), men i Mellem Europa nævnes også *Plantago media*, *Gentiana acaulis* & *germanica*, *Euphrasia*, *Anchusa* og *Dianthus* som foderplanter. Den er let at klække. Enkelte eksemplarer kan blive meget mørke som nedenstående.

Arten er udbredt i Europa til Japan, i Tyskland op i Niedersachsen. Arten er dog fundet fastboende i det østlige Finland, Estland og Letland.

France (12) Aveyron
La Bastide-Pradines
e.la. 20.6.10, *Dipsacus*
kl.14.7.2010 E.Palm

Endothenia oblongana (Hw.)

Dania: NWZ:
Neksø*
30.7.1978 E.Palm

11-15 mm. Imago er aktiv fra sidst på eftermiddagen fra sidst i maj til først i august, formentlig i to overlappende generationer. Den hører til på tørre enge, skovlysninger, overdrev m.v.

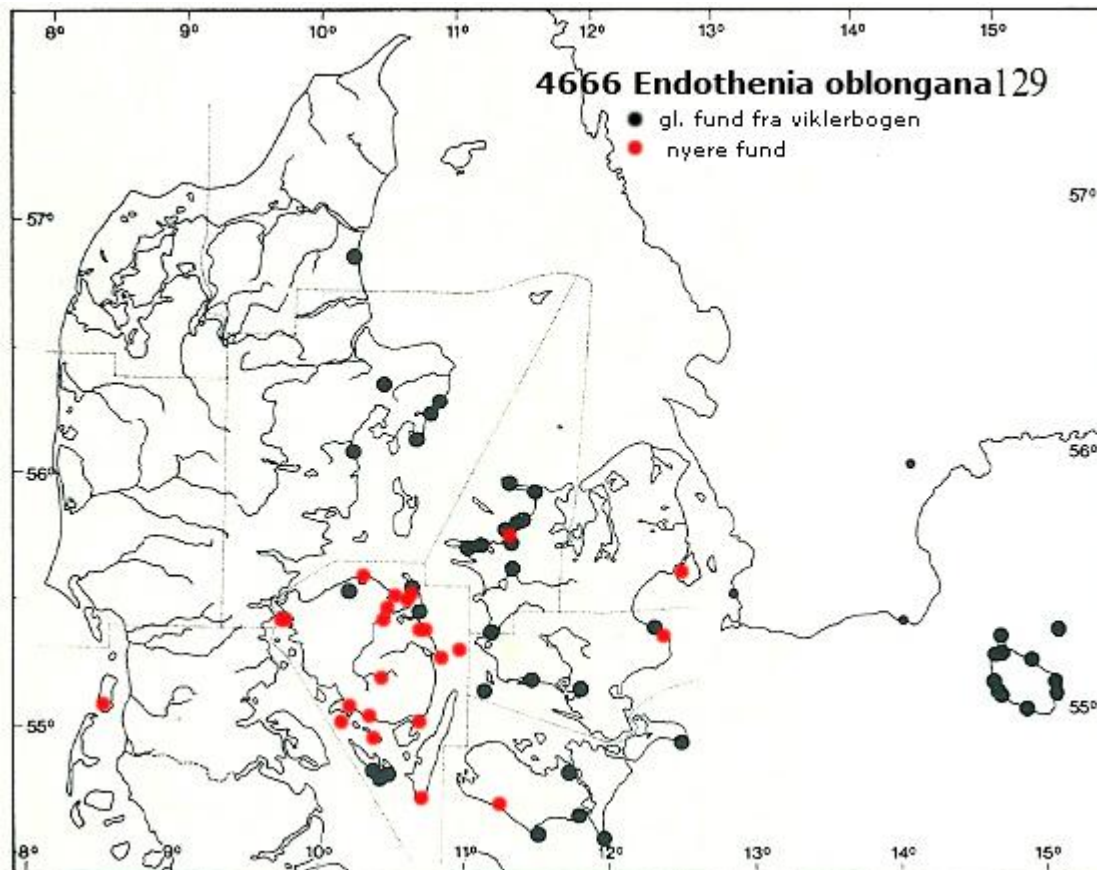
Endothenia oblongana (Hw.)

Dania: NWZ:
Veddinge Bk.
26.5.1982 E.Palm

Larven skal leve overvintrende indtil maj i rødderne af forskellige urter. Jeg har selv klækket den fra Knopurt (*Centaurea*), men der nævnes også *Cirsium*, *Dipsacus*, *Scabiosa*, *Plantago*, *Stachys* etc., men p.g.a. forveksling med både *gentianaeana* og *marginana* skal oplysningerne tages med et vist forbehold.

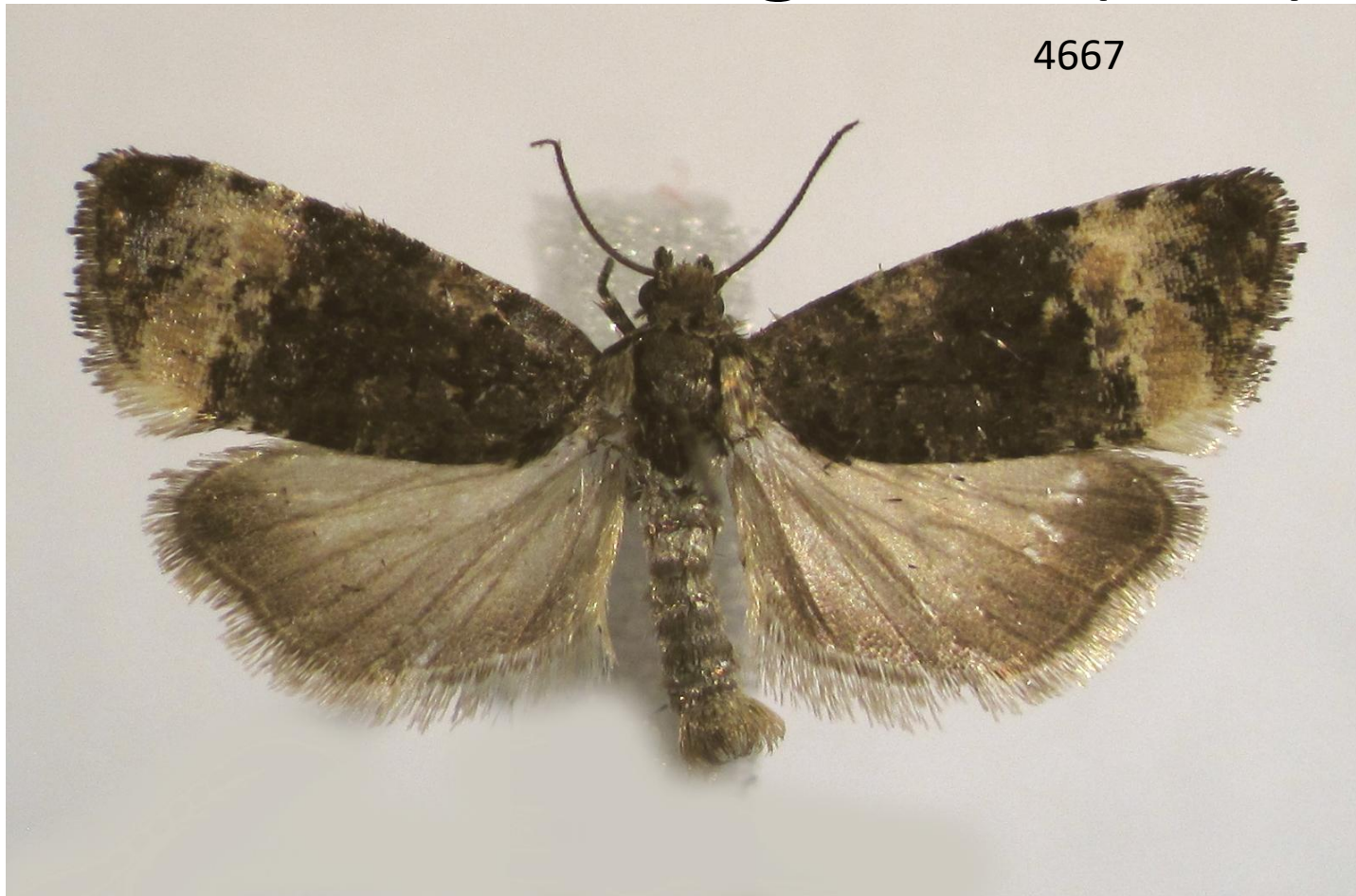
Endothenia oblongana (Hw.)

Arten er kun kendt fra Europa. Nordgrænsen går langs Oslo-fjorden det sydligste Sverige (kun 5 landskaber kun et 10-tals lokaliteter i alt), Estland og Letland. I Tyskland findes den meget spredt og er ikke kendt fra f. eks. Niedersachsen.

I Danmark er arten ikke helt almindelig, men træffes enkeltvist på Bornholm, LFM og i "Storebæltsområdet". Helt isoleret er fundet fra Rømø.

Endothenia marginana (Hw.)

Dania: NEJ, NJ78
Tversted søer
20.5.2014 E.Palm

11-16 mm. Imago flyver sidst på dagen omkring foderplanterne i fra sidst i maj til først i august (i Mellemeuropa ind i september) formentlig i 2 eller 3 overlappende generationer. Den hører til på enge, gerne strandenge og andre fugtige habitater.

Endothenia marginana (Hw.)

Larven lever overvintrende indtil maj i blomster af først og fremmest på Trolært (*Pedicularis*), men også Skjaller (*Rhinanthus*) og Hanekro (*Galeopsis*) nævnes.

Dania: NEJ:
Åsted Ådal
10.6.1975 E.Palm

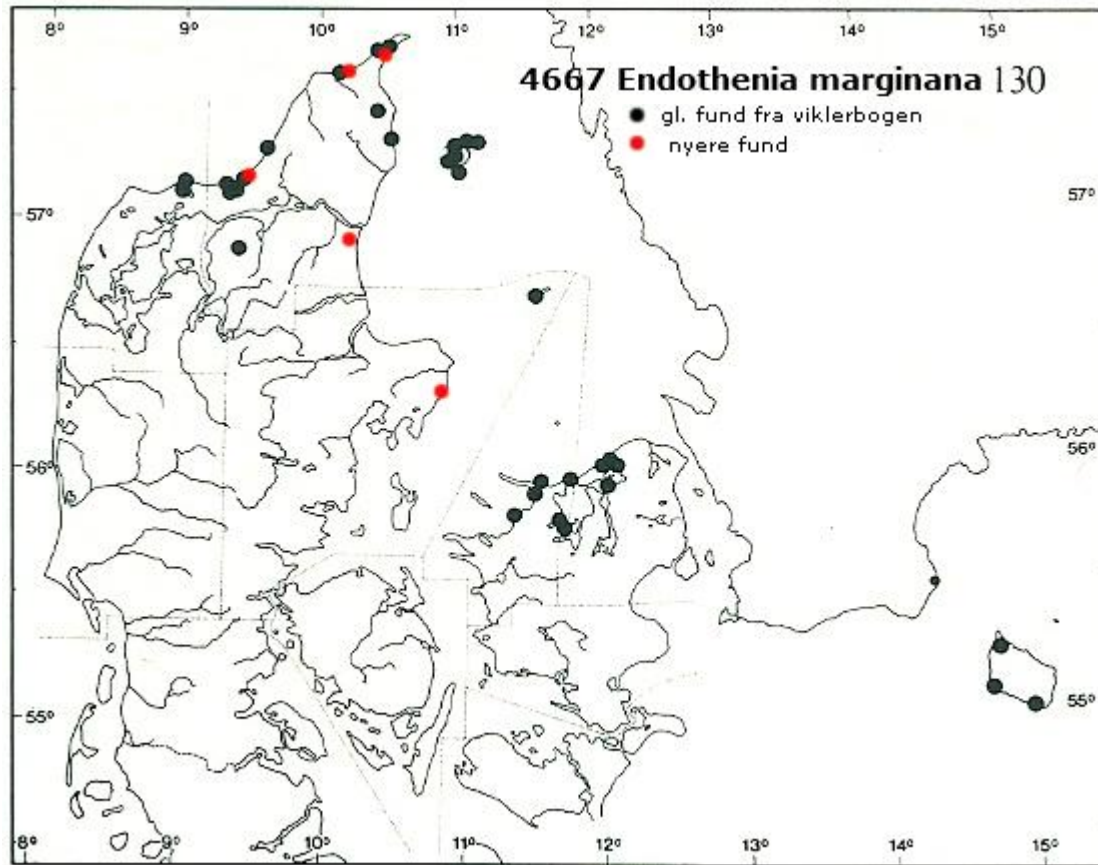
Endothenia marginana (Hw.)

Arten kan i reglen kendes på de lyse bagvinger, men hunnen har mørke bagvinger som de lignende arter.

Dania: NEJ, NJ78
Tversted søer
20.5.2014 E.Palm

Endothenia marginana (Hw.)

Europa til Fjernøsten og Kina. Nordafrika. I Tyskland er der kun gamle fund fra Niedersachsen og ingen fra Slesvig-Holstein. I Skandinavien er arten meget spredt i den sydlige del af Norge, mere massivt udbredt langs grænsen til Sverige og herfra ind til den Botniske Bugt. Også det sydligste Sverige og det sydligste Finland og Baltikum. I Danmark er arten begrænset i sin udbredelse, men ikke sjælden, hvor den forekommer. I det nordlige Jylland af og til i antal, men mest enkeltvist forekommende. Et fund fra Glatved er ret isoleret.

Endothenia pullana (Hw.)

DANIA:B:WB00
Nexø Sydstrand
e.la.2.11.10, kl.
29.5.2011 U.Seneca

10-14 mm. Arten er aktiv i de sene eftermiddagstimer i juni. Det er dog ikke meget man har set til imago. Langt de fleste eksemplarer er klækkede. Den hører til på strandenge og andre fugtige områder.

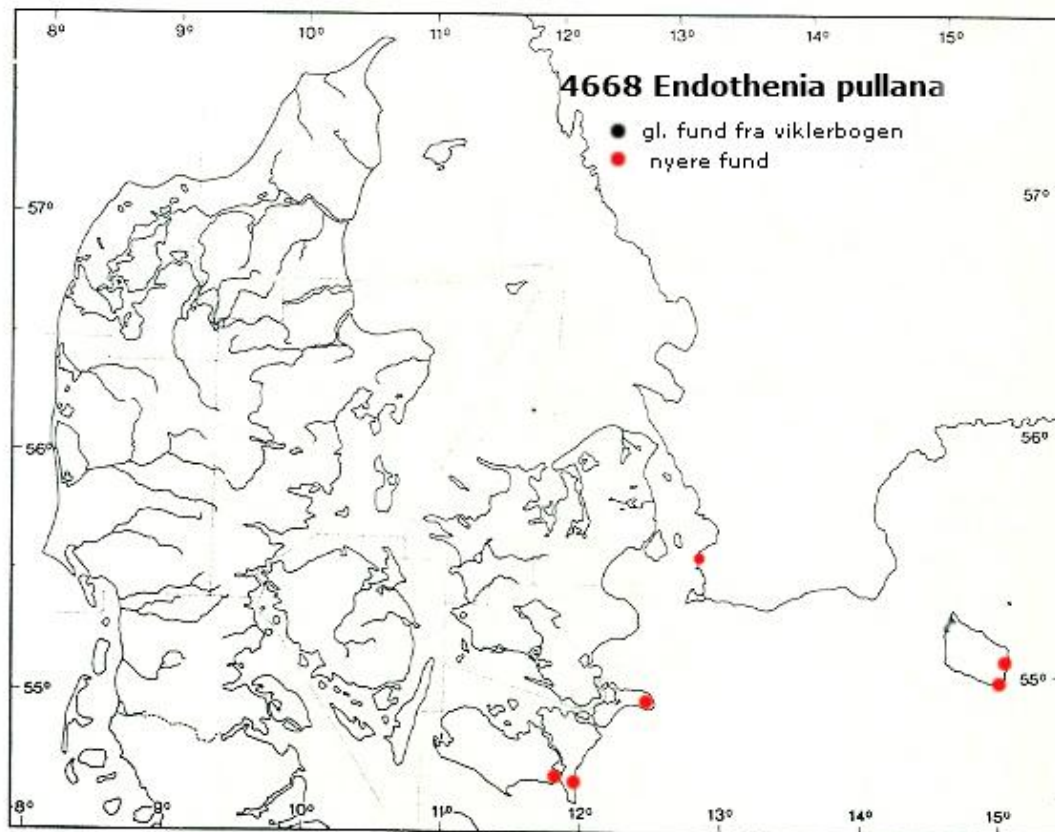
Endothenia pullana (Hw.)

DANIA, B, WA09
Balke str. e. la. 1. 10
2016, kl. 21.4.2017
Stachys palustris
E. Palm

Larven lever overvintrende i stænglen på Kær-Galtetand (*Stachys palustris*) og pupper samme sted. Man klækker dog ikke nær så mange som man finder larver. Der er nogen variation og den lyse kantplet kan være fremtrædende eller forsvundet.

Endothenia pullana (Hw.)

Udbredt fra Vesteuropa til Ukraine og Rusland. I Tyskland er der gamle fund fra Niedersachsen, men ingen fra Slesvig-Holstein. I Skandinavien kendt fra Sverige (Først i 2005. Nu 5 lokaliteter på Öland, 1 i Skåne, 1 i Halland) og det sydligste Finland, Letland og Lithauen. I Danmark er arten først sent erkendt (ligesom i Sverige). Det første danske eksemplar er fra 2003, men der er siden fundet et eksemplar fra Roden Skov fra 1956. Der er ligeledes et eksemplar fra Bøtø 2006 og et fra Mandemarke 2016. På Bornholm er arten fast og ikke sjælden, hvor den forekommer.

Endothenia ustulana (Hw.)

Dania: LFM: 10-13 mm. Imago flyver om formiddagen over foderplanterne på fugtige enge
Mellemskov eller i skove i juli-august. Det er den mørkeste og mindste af arterne, men altid
25.7.1970 E.Palm med et lysere vingehjørne bagtil. Den hører til på skovlysninger
Genit. 70

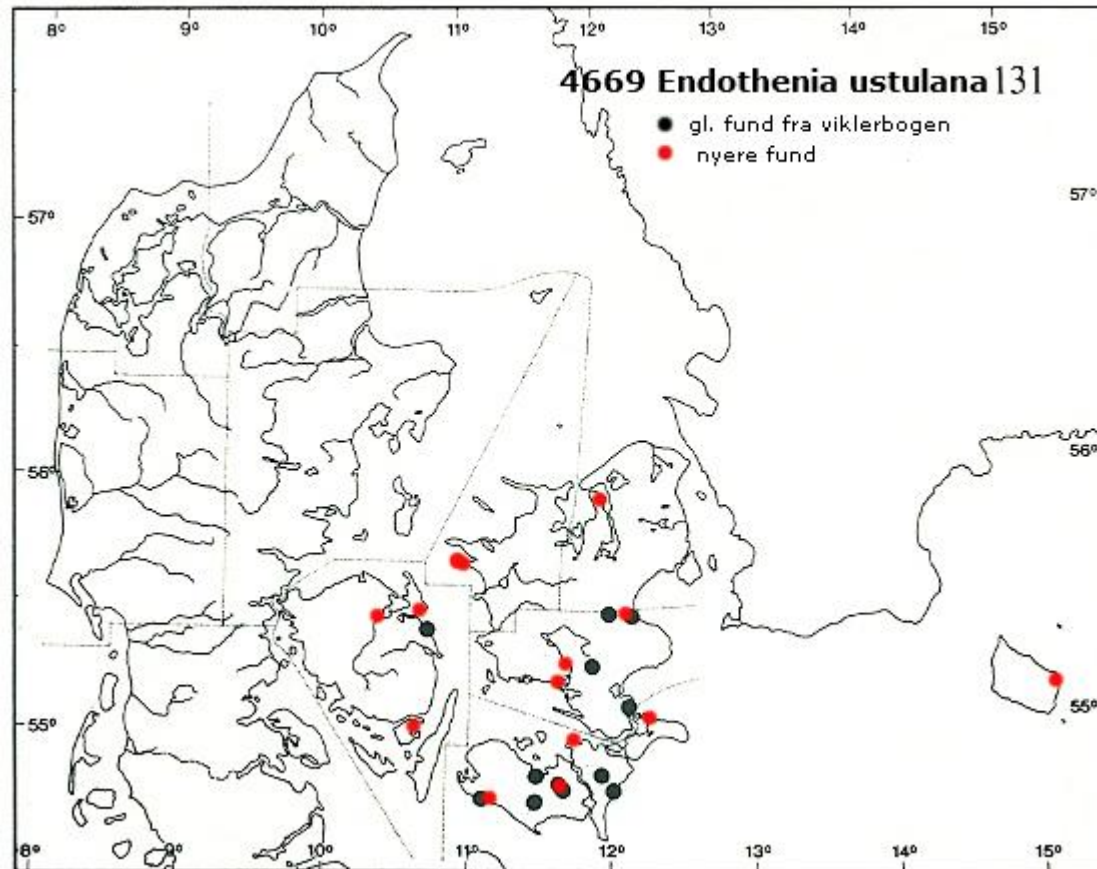
Endothenia ustulana (Hw.)

**France, 34 Herault;
Gignac
26.8.2014 E.Palm**

Larven lever overvintrende – indtil maj i roden af Pyramide-Læbeløs (*Ajuga reptans*), hvorved planten bliver sat tilbage i vækst. Man kan finde larven der i vintertiden, men der skal arbejdes!

Endothenia ustulana (Hw.)

Kendt fra Europa, Kaukasus og det centrale Asien. I Nordeuropa er arten sjælden eller meget sjælden og kendt fra et område i det sydligste Norge og Lithauen. I Danmark er arten meget sjælden og enkeltvist forekommende. Fra NEZ: Jægerspris kendes kun et fund, men i NWZ: Asnæs (både Forskov og Vesterskov) er arten fastboende, ligesom på F:Tåsinge. Fra Bornholm kendes kun 1 fund ved Grisby/Svaneke 2003.

Endothenia nigricostana (Hw.)

4671

11-15 mm. Imago er aktiv om eftermiddagen i juni. Den er et skovdyr, som flyver lavt over planterne inde i skoven. Der er temmelig stor variation. Den gule plet kan være stærkt reduceret og det mørke område meget marmorert eller helt ensfarvet og også størrelsen varierer.

Dania: NWZ:
Asnæs Forskov
e.la.22.4.1982, kl.
11.5.1982 E.Palm
Stachys

Dania: SJ, MF99
Draved Skov e.pu.
30.4.2019, kl.8.5.
19 *Stachys* E.Palm

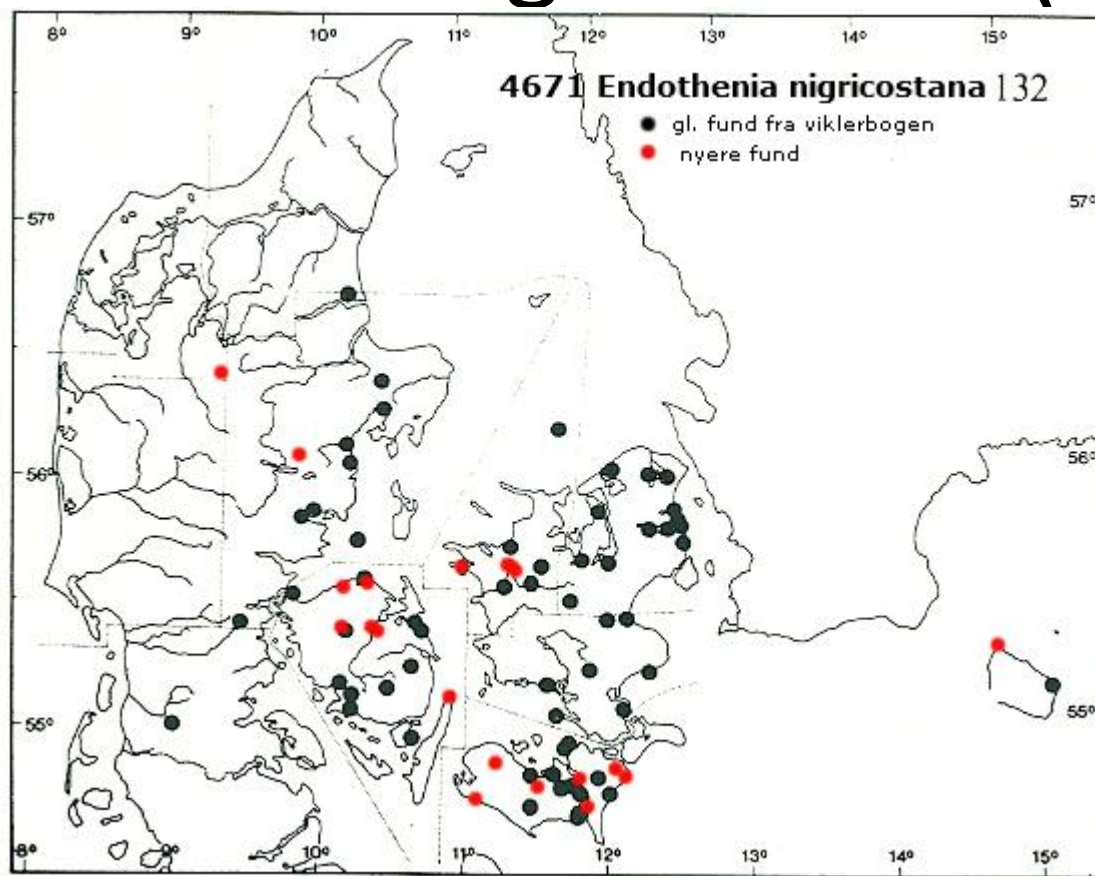
Endothenia nigricostana (Hw.)

Dania: NWZ:
Asnæs Forskov
e.la.22.4.1982, kl.
9.5.1982 E.Palm
Stachys

Larven lever – overvintrende indtil maj – i stænglerne af Skov-Galtetand (*Stachys sylvatica*), hvor også puppen kan findes.

Endothenia nigricostana (Hw.)

Fra Europa til Japan. I Skandinavien går grænsen gennem det sydlige Sverige og Ålandsøerne og Baltikum. I Danmark er arten temmelig enkeltvis og sjælden, men det er måske fordi arten er lidet flyvende og flyver inde i skoven, hvor samlerne måske ikke så ofte kommer. På Bornholm kun to strejfare.

Endothenia hebesana (Walker)

SUECIA Jä
28.6 1982
Åsen,
Slammeråsberget
RN
G. Palmqvist

14-18 mm. Imago er dagflyver i juni og findes gerne på foderplantens blade når den er nyklækket. Enkelte steder kan den lokalt optræde i antal.

Endothenia hebesana (Walker)

Larven lever i hvert fald i Skandinavien i stænglen af Stormhat (*Aconitum*), hvor også forpupningen foregår. I Norge nævnes også *Solidago*, *Stachys* og *Verbascum*. Kendt fra Skandinavien, hvor den er meget pletvis i bjergene på begge sider af grænsen mellem Sverige og Norge (kun i et meget begrænset område i den sydlige del), og videre i Sibirien. Den er et skadedyr i USA.

SUECIA Jä
28.6 1982
Asen,
Slammeråsberget
RN
G. Palmqvist

Endothenia ericetana Hmpfr. & Ww.

Dania: SJ, MF79
Tingdal, Galgevej
18.7.2014 E.Palm

14-17 mm (lidt større i Mellemeuropa). Imago flyver af og til om aftenen fra juni til august og kommer gerne til lys. Den er temmelig variabel. Tegningerne kan være næsten forsvundet.

Endothenia ericetana Hmpfr. & Ww.

Larven lever – overvintrende indtil maj – i roden af Kær-Galtetand (*Stachys palustris*) og Ager-Mynte (*Mentha arvensis*).

DANIA, SJ, MF79
Vestermærk, S.
Sejerslev
23.7.2016 E.Palm

Endothenia ericetana Hmpfr. & Ww.

Dania: SJ, MF79
Vestermærk,
Sdr. Sejerslev
5.8.2019 E.Palm

I Danmark er arten udbredt over hele landet, men ikke specielt talrig. Nordgrænsen går gennem de sydlige dele af Skandinavien, men der er enkeltfund helt op til Lapmarken. Udbredt fra Nord- og Central-Europa til Kina.

Endothenia quadrimaculana (Hw.)

**Dania: NWZ:Eske-
bjerg Vesterlyng
23.7.1977 E.Palm**

18-22 mm. Imago ses ikke ofte om dagen men kommer gerne til lys fra juni til august. Den holder til på enge, grøftekanter, overdrev og lysninger i skove. Tegningerne kan være helt eller delvist forsvundet.

Endothenia quadrimaculana (Hw.)

Larven lever – overvintrende indtil maj – i stængler og rødder (somme tider også i skuddene) af en række lave læbeblomst planter. Der nævnes f. eks. Galtetand (*Stachys*), Mynte (*Mentha*), men også Kulsukker (*Symphytum*).

Dania: NWZ:
Tissø Øst
20.7.1981 E.Palm

Arten er kendt fra Europa til Japan. Nordgrænsen går gennem det sydlige Norge, det mellemsste Sverige og sydlige Finland. I Danmark er arten udbredt over det meste af landet, men der er ikke så mange fund i det vestlige Jylland. Den er ret almindelig. Den bliver hurtigt slidt. Skællene sidder løst.

